

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูกลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อนำเสนอโปรแกรมการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูที่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 376 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 406 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามครูผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 แบบเลือกตอบ เพื่อถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) และแบบปลายเปิด เพื่อถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู

ตอนที่ 3 แบบเลือกตอบ เพื่อถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ

แบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อวิธีดำเนินงานพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครู

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการดำเนินงานพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่านตรวจ และ
ให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
แล้วจึงนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 และ 6 และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัย เป็น
ผู้ติดต่อแจกและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ แบบสอบถาม
ที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 96.76

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) และจัดลำดับความต้องการ พัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู

แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ นำผลวิเคราะห์ข้อมูล
ในตอนที่ 1, 2 และ 3 มาเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ส่วนคำถามปลายเปิดในคอนท้าย
ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 นำเสนอในรูปแบบเรียงลำดับตามความคิดเห็น

แบบสอบถามศึกษานิเทศก์วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์นำมาจัดหมวดหมู่ นำเสนอในรูปเรียงลำดับ ตามความคิดเห็น

ข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อวิธีดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพ นำมาหาค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพมาดำเนินการจัดทำโปรแกรมการนิเทศการศึกษ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะพิจารณาจัดทำโครงการเป็นรายด้านของความต้องการ คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความรู้ และทักษะการสอนตามแผนการสอน โดยถือเกณฑ์ว่า ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แต่ละด้านจะต้องมีค่าเฉลี่ยในส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.5$) จึงดำเนินการจัดทำโครงการในรายด้านของความต้องการ แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 มาเป็นรายละเอียดของโปรแกรมการนิเทศการศึกษ เพื่อเสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

สรุปผลการวิจัย

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพของครูมีดังนี้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นหญิง คือร้อยละ 64.64 เป็นชายร้อยละ 35.36

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป คือร้อยละ 74.14 ต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 24.86 ปริญญาโทร้อยละ 0.28

1.3 อายุ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี คือร้อยละ 47.51 รองลงมาคือ อายุ 20-29 ปี ร้อยละ 32.60 น้อยที่สุดคือต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 0.28

1.4 ประสพการณ์ ในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่มี ประสพการณ์ในการสอนอยู่ช่วงระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 70.17 ครูจำนวนน้อยที่สุดมีประสพการณ์ การสอน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.18

1.5 งานที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เป็นครูพิเศษ สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มอื่น ๆ ร้อยละ 55.25 น้อยที่สุดคือ สอนเฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 15.75

1.6 งานที่สอน สอนงานบ้าน ร้อยละ 69.06 งานเกษตร ร้อยละ 60.50 งาน ประดิษฐ์ และงานช่าง ร้อยละ 71.27

งานเลือก เลือกสอนแขนงงานบ้าน ร้อยละ 69.06 แขนงงานเกษตร ร้อยละ 54.70 แขนงงานช่าง ร้อยละ 41.99 แขนงงานช่างประดิษฐ์ ร้อยละ 62.71 แขนง งานอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 34.53

งานเลือกที่ครูเลือกสอนมากที่สุดคือ แขนงงานช่างประดิษฐ์ และที่ครูเลือก สอนน้อยที่สุดคือแขนงงานอาชีพอื่น ๆ

1.7 ชั่วโมงหรือคาบเวลาที่สอน 15-20 ชั่วโมง หรือ 45-60 คาบ สอน น้อยกว่า 15 ชั่วโมงหรือน้อยกว่า 45 คาบ มีน้อยที่สุด คือร้อยละ 7.74

1.8 สาเหตุที่ครูต้องสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่สอนเพราะ โรงเรียนจัดให้สอน ร้อยละ 36.32

1.9 ในด้านการเลือกงานที่สอน ครูส่วนใหญ่ตอบว่า ครูผู้สอนเลือกเอง ร้อยละ 48.45 น้อยที่สุดคือเลือกโดยคณะกรรมการของโรงเรียน เป็นผู้เลือก ร้อยละ 0.55

1.10 เกณฑ์ที่ใช้ในการสอนงาน เลือกนั้น ส่วนใหญ่เลือกสอนตามความถนัดของครู ร้อยละ 53.59 น้อยที่สุดคือเลือกตามความต้องการของผู้บริหาร ร้อยละ 5.25

1.11 ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม หรือประชุมปฏิบัติการ ร้อยละ 77.63 เคยเข้าอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ร้อยละ 22.37

1.12 ผู้ที่เข้ารับการอบรมหรือประชุมปฏิบัติการ ส่วนใหญ่ตอบว่าได้รับประโยชน์ ปานกลาง ร้อยละ 46.91 ได้รับประโยชน์น้อย ร้อยละ 11.11

2. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

2.1 ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนเป็นอันดับที่ 1 คือ สมรรถภาพด้านการจัดการเรียนการสอน และสมรรถภาพด้านการสอน ตามแผนการสอน งานประดิษฐ์ และงานช่าง สมรรถภาพที่ความต้องการพัฒนาน้อยที่สุดคือ สมรรถภาพด้านการสอนตามแผนการสอน หน่วยงานอาชีพอื่น ๆ

2.2 ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร

ความต้องการอันดับที่ 1 คือ ครูต้องการรู้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กลุ่มการทำงานและงานพื้นฐานอาชีพ

ความต้องการอันดับที่ 2 คือ ครูต้องการรู้ปรัชญาของการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$)

ความต้องการอันดับที่ 3 คือ ครูต้องการรู้วิธีการปรับแผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ สภาพโรงเรียน และสภาพท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.71$)

2.3 ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนการสอน ความต้องการอันดับที่ 1 คือ ต้องการรู้วิธีปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง

ความต้องการอันดับที่ 2 คือ ต้องการรู้วิธีการสอนให้นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติจริงที่บ้าน ($\bar{X} = 3.97$)

ความต้องการอันดับที่ 3 คือ ต้องการรู้วิธีการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและคุณธรรมแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.95$)

2.4 ความต้องการ พัฒนาสมรรถภาพการสอนตามแผนการสอนงานพื้นฐาน

2.4.1 งานบ้าน

อันดับที่ 1 คือการสอน เรื่องการถนอมอาหารด้วยวิธีการต่าง ๆ
($\bar{X} = 3.63$)

อันดับที่ 2 คือการสอน เรื่องการปรุงอาหารและจัดอาหาร
($\bar{X} = 3.53$)

อันดับที่ 3 คือการ เย็บและซ่อมแซม เสื้อผ้าที่ชำรุด

($\bar{X} = 3.44$)

2.4.2 งาน เกษตร

อันดับที่ 1 การใช้ เครื่องมือการ เกษตรอย่างถูกต้องและ

ปลอดภัย ($\bar{X} = 3.56$)

อันดับที่ 2 การปลูกดูแลรักษา การขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ

($\bar{X} = 3.56$)

อันดับที่ 3 การปลูก ดูแล รักษา เก็บเกี่ยวผลิตที่ได้จากการ

ตัดตา ทากิ่ง ($\bar{X} = 3.53$)

2.4.3 งานประดิษฐ์ และงานช่าง

อันดับที่ 1 การออกแบบประดิษฐ์วัสดุ เศษวัสดุ เย็บของใช้

($\bar{X} = 3.84$)

อันดับที่ 2 การออกแบบประดิษฐ์วัสดุ เศษวัสดุ เป็นของเล่น

($\bar{X} = 3.76$)

อันดับที่ 3 การสอนให้ เด็กมีลักษณะนิสัยและคุณสมบัติที่ดีในการ

ทำงาน ($\bar{X} = 3.73$)

2.5 ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนตามแผนการสอนงาน เลือก

2.5.1 แขนงงานบ้าน

อันดับที่ 1 การเก็บและถนอมอาหารด้วยวิธีการต่าง ๆ

($\bar{X} = 3.56$)

อันดับที่ 2 การประกอบปรุงอาหาร และการจัดทำอาหาร

สำหรับครอบครัว ($\bar{X} = 3.45$)

อันดับที่ 3 การออกแบบเย็บเสื้อผ้า และตัดแปลงเสื้อผ้า

($\bar{X} = 3.38$)

2.5.2 แขนงงานเกษตร

- อันดับที่ 1 การเพาะเห็ดฟาง เห็ดหูหนู เห็ดเป็ยฮื้อ เห็ดนางฟ้า ($\bar{X} = 3.38$)
- อันดับที่ 2 การปลูกผัก การเก็บผลผลิต และนำผลผลิตไปแปรรูปได้ ($\bar{X} = 3.34$)
- อันดับที่ 3 การเลือกพันธุ์ เจริญพันธุ์ ปลูก ดูแล บำรุงรักษาไม้ผล ($\bar{X} = 3.21$)

2.5.3 แขนงงานช่าง

- อันดับที่ 1 การทำของใช้ในบ้านด้วยไม้ไผ่ ($\bar{X} = 3.65$)
- อันดับที่ 2 การแก้ไขข้อขัดข้องทางไฟฟ้าในบ้าน และวิธีป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ($\bar{X} = 3.56$)
- อันดับที่ 3 การสานของใช้ในบ้านด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.50$)

2.5.4 แขนงงานช่างประดิษฐ์

- อันดับที่ 1 การประดิษฐ์ใบตองเป็นรูปแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.51$)
- อันดับที่ 2 การออกแบบประดิษฐ์วัสดุเศษวัสดุเป็นของเล่นของใช้ และของตกแต่ง ($\bar{X} = 3.51$)
- อันดับที่ 3 การออกแบบประดิษฐ์วัสดุ เศษวัสดุเป็นของชำร่วย

2.5.5 แขนงงานอาชีพอื่น ๆ

- อันดับที่ 1 การจัดสวนหย่อม ($\bar{X} = 3.31$)
- อันดับที่ 2 การตัดและซอยผมเด็ก ($\bar{X} = 3.05$)
- อันดับที่ 3 การจัดแยกประเภทสินค้า การคิดเงิน การใช้คำพูดที่สุภาพ ($\bar{X} = 3.03$)

3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มทำงานและพื้นฐานอาชีพ และศึกษานิเทศก์ เพื่อ
ดำเนินการจัดทำโครงการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มทำงานและ
พื้นฐานอาชีพ

เกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการ ครูส่วนใหญ่ต้องการให้สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบ แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ ต้องการให้สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ

เกี่ยวกับความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมครูส่วนใหญ่
ต้องการให้ผู้บริหาร เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับครูมากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหาร
เป็นเพียงผู้สนับสนุนให้กำลังใจมากที่สุด

เกี่ยวกับเครื่องมือในการติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนครู
ส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ต้องการ
ให้ใช้สังเกตการสอนมากที่สุด

ครูส่วนใหญ่และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันในเรื่องต่อไปนี้

1. บุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินการควร เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอมากที่สุด
2. ครูและศึกษานิเทศก์ต้องการให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ภายในอำเภอที่ครูปฏิบัติการสอนมากที่สุด
3. ลักษณะของโครงการ ต้องการให้มีการจัดเป็นโครงการต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา
มากที่สุด
4. ช่วงเวลาที่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมควรจัดกิจกรรมในระหว่างปิดภาคเรียน
มากที่สุด
5. ระยะเวลาที่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรม ต้องการให้มีการจัดกิจกรรม เป็น เวลา
1-3 วัน มากที่สุด
6. ลักษณะของกิจกรรม ควร เป็นการประชุม เชิงปฏิบัติการมากที่สุด
7. วิทยากรควร เป็น วิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญมากที่สุด
8. วิชาการจัดกิจกรรม ในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพควร เป็นลักษณะจัดรวม
ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติคู่กันไปมากที่สุด

9. ความต้องการให้มีการติดตามผล ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ
 ต้องการให้มีการติดตามการเรียนการสอนมากที่สุด

สรุป โปรแกรมการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูผู้ปฏิบัติงาน
 และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 ปทุมธานีประกอบด้วย 3 โครงการดังนี้

1. โครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มการทำงานและ
 พื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ประกอบด้วย โครงการย่อย 2 โครงการ

1.1 โครงการย่อยที่ 1 โครงการประชุมปฏิบัติการศึกษานิเทศก์จัดทำ เอกสาร
 เผยแพร่ความรู้เรื่องหลักสูตร และการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

1.2 โครงการย่อยที่ 2 โครงการสัมมนาผู้บริหาร และครูผู้สอน กลุ่มการทำงานและ
 พื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

2. โครงการประชุมปฏิบัติการ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 5 และ 6 ประกอบด้วย โครงการย่อย 3 โครงการ

2.1 โครงการย่อยที่ 1 โครงการประชุมปฏิบัติการ ครูผู้สอนงานประดิษฐ์และงานช่าง

2.2 โครงการย่อยที่ 2 โครงการประชุมปฏิบัติการครูผู้สอนงานเกษตร

2.3 โครงการย่อยที่ 3 โครงการประชุมปฏิบัติการครูผู้สอนงานบ้าน

3. โครงการประชุมปฏิบัติการศึกษานิเทศก์ เพื่อจัดทำ เครื่องมือในการนิเทศติดตามผล
 การเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ศูนย์วิทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่น่าจะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.64 และมีอายุระหว่าง 30-39 ปี ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สอนมาแล้ว 1-5 ปี ซึ่งมีถึงร้อยละ 70.17

ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งมีถึงร้อยละ 75.14 แต่ก็เป็นผู้ไม่เคยเรียนวิชานี้มา และไม่เคยเข้ารับการอบรมการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่เคยเข้ารับการอบรมมีเพียง 1 ใน 5 ของครูทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 22.37 เท่านั้น ครูที่เคยได้รับการอบรมส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับประโยชน์จากการอบรมปานกลาง งานที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์อื่น ที่สอนเฉพาะกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพกลุ่มเดียว มีเพียงร้อยละ 15.75 งานเลือกที่เลือกสอนมากที่สุดคือ แผนงานประดิษฐ์ และงานช่าง จำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 15-20 ชั่วโมง หรือ 40-60 คาบ และสาเหตุที่ครูสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่สอนเพราะโรงเรียนจัดให้สอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้น มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติมาก ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นหญิง ซึ่งขาดความถนัดในกิจกรรมบางงาน เช่น งานเกษตร และงานช่างบางประเภท ครูจึงไม่เลือกสอน ทำให้การเรียนการสอนกลุ่มการงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประมวล เสนาฤทธิ์ และคณะ (2524 : 67-70) ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผล ทั้งนี้เนื่องมาจากครูไม่ถนัด หรือกิจกรรมที่เด็กทำได้ยาก ครูก็อาจเว้นข้ามไป หรืออาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่เป็นหญิง ความถนัดในกิจกรรมหลายประเภทมีน้อย ปัญหาความถนัดของครูนั้นอาจคลี่คลายไปได้ เมื่อครูสอนไปหลาย ๆ ปี ความเห็นนี้ตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่า ครูมีการศึกษา ซึ่งครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และพยายามฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ แต่จำเป็นต้องใช้เวลารอคอยให้ครูมีประสบการณ์มากขึ้น หากจำเป็นต้องเร่งรัดให้ครูสามารถปฏิบัติตามแผนการสอนอย่างรวดเร็วก็น่าจะเป็นต้องจัดให้มีการอบรมหรือการนิเทศอย่างทั่วถึง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ เช่น งานวิจัยของ
ลักษณะ สมเชื้อ (2524 : ๑) และ เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2525 : 99) ข้อมูลที่พบ คือครู
ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ตนสอน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า
ผู้บริหารระดับสูงกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการสอนกลุ่มนี้น้อยกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และ
เนื่องมาจากการขาดงบประมาณในการจัดอบรม สำหรับการแก้ไขนั้น สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 ๗ : 191) ได้เสนอแนะแนวทางไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถ
พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจที่จะสอนงานนั้น ๆ
ได้ โดยการส่งครูไปอบรมระยะสั้น 3-5 วัน ในวิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่อยู่ใกล้ ๆ โดย
ขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

การเลือกสอนงานเลือกในโรงเรียนนั้น ผลจากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเป็น
ผู้เลือกเอง และเลือกตามความถนัดของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิชาการ
(2528 : 161) ที่ว่า การเลือกสอนงานเลือกกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพเพื่อนำมาสอนใน
ชั้นประถมศึกษาแต่ละปีการศึกษานั้น ผู้บริหารมอบหมายให้ครูผู้สอน เป็นผู้ตัดสินใจ เลือกเสีย เป็น
ส่วนใหญ่ ฉะนั้นการเลือกเรียนงานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปจึง เป็นในลักษณะเลือก
ตามความถนัดของครูผู้สอนมากกว่าผู้เรียน โดยไม่คำนึงว่า ผู้เรียนจะสนใจและได้ประโยชน์จาก
การเรียนมากน้อยเพียงใด เหมาะกับผู้เรียนทั้งชายหญิงหรือไม่ สิ้นเปลืองค่าวัสดุมากเพียงไหน
และประการสุดท้าย สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรที่ต้องการให้พื้นฐานและประสบการณ์แก่เด็ก
หลาย ๆ ด้านหรือไม่ การเลือกสอนงานเลือกที่ไม่ถูกและไม่เหมาะสม จึงเกิดปัญหาตามมาคือ
เด็กต้องสิ้นเปลืองค่าวัสดุฝึกปฏิบัติมาก ซึ่งเด็กก็ไม่สามารถจัดหาได้ เพราะยากจน เป็นเหตุให้
การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จในเรื่องนี้ ซึ่งในเรื่องนี้กรมวิชาการ (2528 : 161)
ได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติไว้ เพื่อจะให้การเลือกนั้นรัดกุม เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก
ที่สุด ให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีการเลือกในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเรียกว่าคณะกรรมการวิชาการ
โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ครูผู้สอนและครูในโรงเรียนเป็นกรรมการ ซึ่งจาก
ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า เลือกในรูปของคณะกรรมการมีเพียง 2 คน หรือ
ร้อยละ 0.55 เท่านั้น ซึ่งไม่ตรงกับแนวปฏิบัติดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องความถนัดของครูอาจแก้ไขได้ หากครูได้รับการแนะนำ
หรือฝึกอบรมให้มีความรู้ และประสบการณ์ ในเรื่องที่ขาดทักษะและประสบการณ์ดังกล่าวเพิ่มเติม

จะทำให้ครูที่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสอนได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ครูคิดว่าจะแก้ปัญหานี้ได้ก็คือ การได้เข้ารับการอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และวิธีการที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนมากขึ้น โดยจัดให้มีการอบรมครู (กรมวิชาการ 2528 : 15) ซึ่งครูประจำการส่วนใหญ่มีความมั่นใจในตนเองพอสมควร ว่า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ แต่ก็ยังต้องการให้มีการจัดอบรมในเรื่องนี้อีก เพื่อให้เข้าใจในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น (สมพงษ์ จิตระดับ 2520 : 129) ฉะนั้นการจัดให้มีการอบรมจึงแก้ปัญหานี้ได้ในเรื่องการอบรมนี้ ภิญญา สาธ (2516 : 177) กล่าวว่า

ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนแม้จะมีความสามารถดีเด่นเพียงใดก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ บรรดาความรู้ความชำนาญย่อมอ่อนลงไปเป็นธรรมดา การให้ครูหรือบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นที่น่านับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัย และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการศึกษาสภาพความต้องการของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในด้านต่าง ๆ พบว่า

2.1 ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 1 เป็นเพราะกลุ่มประสบการณ์นี้มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ 2528 : 54) เนื่องจากหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ทำจริงให้มาก เพราะมุ่งให้นักเรียนทำงาน เป็น มีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย ความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล (ประยงค์ จินดาวงศ์ ม.ป.ป. : 43) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น จะต้องใช้ความอดทน ครูผู้สอนจะต้องมีทักษะเฉพาะงาน ต้องมีการเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง นักเรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ครูจึงต้องมีความรู้ความสามารถ เฉพาะ เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้ อย่างได้ผลดี ซึ่งตามรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาของกรมวิชาการ พบว่า ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนั้น ครูประมาณร้อยละ 60 ยังใช้วิธีการแบบบรรยาย ครูชอบยึดหนังสือเป็นหลัก พฤติกรรมในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูยังขาดความรู้ ทักษะเฉพาะงาน ขาดเจตคติที่ดีต่อการสอน ขาดการวางแผน และการเตรียมการสอน ครูส่วนใหญ่

มักจะสอนไปอย่างไม่มีจุดหมาย และยังขาดวิธีการหรือเทคนิคในการสอน ที่จะส่งเสริมการคิด การกระทำ การแก้ปัญหา ตลอดจนการเลือกใช้สื่อการเรียนที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และสภาพของชุมชน (ประยงค์ จินดาวงศ์ 2527 : 536)

จากการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2527-2528 จากโรงเรียนที่ ทำการนิเทศ 176 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปตามแนวทาง ของหลักสูตร มีเพียงร้อยละ 13.06 โรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ใน เกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 54.46 และโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร มีถึงร้อยละ 32.47 ซึ่งจำนวนนี้กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 7 อำเภอ ในปริมาณที่ใกล้เคียง กัน (สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2529 : 24-25)

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ เป็นไปตามจุดประสงค์ของ หลักสูตรก็คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องสอนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูต้องสอนให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด คือบรรลุ จุดประสงค์ตาม เครื่องมือวัดผลการ เรียนรู้ ซึ่งต้องปฏิบัติตามที่เสนอแนะไว้ในแผนการสอน แต่สถานภาพทางครอบครัวของเด็กในชนบท นักเรียนมีปัญหาในการจัดหาวัสดุฝึก เนื่องจากวัสดุ หลายอย่างราคาแพง นักเรียนมีฐานะยากจน วัสดุบางอย่าง เป็นสิ่งหายาก การที่จะให้นักเรียนทำ กิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์นั้นยากมาก เด็กจะไม่มีอุปกรณ์ตามที่ครูต้องการ การแก้ปัญหาของครู คือ จะต้องศึกษาแผนการสอนให้ละเอียด เพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรและปรับ การสอน ของตนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความพร้อมของนักเรียน ถ้าทำได้ดังที่กล่าวนี้ครูผู้สอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพก็น่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพอย่าง มีประสิทธิภาพได้

ในแผนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพได้เสนอแนะให้ ได้ใบงาน และ ได้จัดทำใบงานให้ครูได้ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครู ผู้สอน ใบงานเป็นสื่อที่ดีมากชนิดหนึ่ง ซึ่งครูส่วนมากมักไม่ได้นำมาใช้ แท้ที่จริงใบงานมีประโยชน์ อย่างยิ่งต่อครูและนักเรียนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 ข : 182-184) ฉะนั้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนถ้าครูหันมาใช้ใบงานในการสอนภาคปฏิบัติ แทนครูทำให้อ และให้เด็กทำตามทุกขั้นตอนแล้วก็จะ เป็นประโยชน์กับตัวผู้เรียนมากที่สุด เพราะวิธี

สอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้วางแผนร่วมกันในการทำงาน เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับเด็กคือความมั่นใจและภูมิใจในตนเอง ยิ่งกว่านั้นครูยังไม่เห็นคเหน้อยเกินไปในการสอน มีเวลาดูแลเด็กอย่างทั่วถึง และช่วยเหลือเด็กเรียนอ่อนได้

2.2 ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนตามแผนการสอนงานพื้นฐาน งานประดิษฐ์ และงานช่างมาก เป็นอันดับที่ 1 เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานประดิษฐ์ และงานช่าง มีกิจกรรมหลายประเภท และครูส่วนใหญ่เป็นหญิง ความถนัดในกิจกรรมหลายประเภทมีน้อย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ประมวล เสนาฤทธิ (2524 : 67) ครูต้องสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะผู้บริหารมอบหมายให้สอน ครูขาดทักษะเฉพาะ และไม่มีความรู้เรื่องงานประดิษฐ์ และงานช่าง จัดการสอนตามหลักสูตรไม่ได้ ทำให้หลีกเลี่ยงการสอนบางงานที่คนไม่ถนัดหรือไม่เป็น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมาคมคหกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย (2528 : 13) พบว่า โรงเรียนส่วนมากขาดครูที่สอนงานประดิษฐ์และงานช่าง และครูที่ต้องสอนก็เพราะผู้บริหารมอบหมายให้สอน ที่เลือกสอนเองนั้นยังไม่ถึงหนึ่งในสิบ แสดงว่า ครูขาดความรู้ที่จะสอน และมีความหนักใจในการสอนงานประดิษฐ์และช่าง เป็นอย่างมาก

จากผลการวิจัยของ วิรัช พุยสูงเนิน (2528 : 115) พบว่า สมรรถภาพด้านวิชาการ งานประดิษฐ์และงานช่างของครูประถมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพทางด้านวิชาการต่ำที่สุดในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะเนื้อหาวิชางานประดิษฐ์และงานช่างนั้น เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่ต้องอาศัยความรู้และความชำนาญเฉพาะ และเป็นงานด้านฝีมือ ที่จะต้องศึกษามาโดยตรง ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง จึงทำให้สมรรถภาพทางด้านวิชาการของงานทั้งสองด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ กรมวิชาการได้ทำการสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ถนัดสอนงานบางแขนง ที่ต้องใช้พื้นฐานวิชาเฉพาะ และต้องการได้รับการอบรมให้มีทักษะในแขนงงานที่ตนขาดนั้น ดังนั้นครูประถมศึกษาที่ต้องสอนงานประดิษฐ์และงานช่างจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองด้วย เพื่อให้การสอนของตนมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ 2528 : 145) ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรมการสอนกลุ่มวิชานี้โดยตรง เนื่องจากครูมีปัญหาในการสอน เพราะขาดความสันทัดดังกล่าว ผู้บริหารจึงควรจะได้เปิดโอกาสให้ครูที่สอน เข้าอบรมจากสถาบันต่าง ๆ ที่จัดอบรม หรือกลุ่มโรงเรียน โดยประธานกลุ่ม เชิญวิทยากรในชุมชนที่มีความรู้ สอดคล้อง

กับหลักสูตร เป็นวิทยากร (กรมวิชาการ 2528 : 141) และครูส่วนใหญ่วุฒิทางการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาอยู่แล้ว ก็เป็นที่หวังได้ว่าจะมีความสามารถที่จะศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ได้ (สมาคม
คท เศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2528 : 13)

2.2.1 ในเนื้อหารายละเอียดของงานประดิษฐ์และงานช่างนั้น ครูต้องการ
มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบประดิษฐ์วัสดุและ เศษวัสดุ เป็นของ เล่นและของ ใช้ เป็นอันดับที่ 1 และ 2
เพราะในการสอนงานประดิษฐ์และงานช่างนั้น ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่ายในท้องถิ่น เป็นสำคัญ
ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของครู คือปัญหา เรื่อง
การขาดแคลนวัสดุฝึกปฏิบัติของนักเรียน การจัดหาวัสดุดังกล่าวมาให้นัก เรียนฝึกปฏิบัติงานอย่าง
เพียงพอในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับประถม
ศึกษานั้น เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าที่รัฐบาลต้องจัดงบประมาณให้เพื่อการนี้ทั้งหมด และต้อง
ใช้เงินเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนส่วนใหญ่ของประเทศ เพียงเงินเดือน
ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ก็เกินครึ่งหนึ่งของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับอยู่แล้ว ฉะนั้นความ
ขาดแคลนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การสอนของครูและวัสดุฝึกปฏิบัติของนักเรียนจึงมีมาตลอด (กรมวิชาการ
2528 : 162) ครูจึงหาวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยการสอนการออกแบบประดิษฐ์
วัสดุ เศษวัสดุ เป็นของเล่นของใช้ และเมื่อถามความต้องการในการ เสริมสมรรถภาพ งานเลือก
แขนงงานช่างประดิษฐ์ ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนงานเลือก งานประดิษฐ์วัสดุ
และเศษวัสดุ เป็นของเล่นของใช้ และของตกแต่ง เช่นเดียวกัน เพราะเป็นงานที่สามารถหาวัสดุ
ในการสอนง่ายนั้นเอง เมื่อครูได้ดำเนินการสอนไปแล้วก็คงพบปัญหา การแก้ปัญหาการขาดแคลน
วัสดุอุปกรณ์นี้ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ 2528 : 162-163) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาที่รัฐบาลและกรม เจ้าสังกัดให้ความสำคัญ
และดำเนินการแก้ไขตลอดมา เช่นการจัดสรรเงิน เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์เงินรายหัวให้ แต่
เนื่องจากโรงเรียนมีมาก และงบประมาณเพื่อการศึกษาในระดับนี้มีจำนวนจำกัด ความ
ขาดแคลนจึงยังปรากฏอยู่ อย่างไรก็ตามปัญหานี้จะต้องแก้ไขต่อไป และร่วมมือกันแก้ไข
ทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาลหรือกรมเจ้าสังกัดโรงเรียนและผู้ปกครอง ในสภาพความจริงมี
โรงเรียนไม่น้อยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้มานานแล้ว เช่น โรงเรียนพยายามจัดการ
เรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นลักษณะการศึกษา เพื่อการผลิต ซึ่งนอกจากโรงเรียน
จะได้ประโยชน์จากการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยังมีรายได้เพื่อนำไปเป็น
ทุนหมุนเวียนซื้อวัสดุฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียน เพื่อการเรียนการสอนต่อไปด้วย อย่างไรก็ตาม
ก็ตาม โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและคณะครูจะต้องร่วมมือทำให้โรงเรียน เป็น

แหล่งผลิตให้ได้ พร้อมกันนี้เจ้าสังกัดก็ต้องสนับสนุนโดยการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการ
ใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนให้คล่องตัวยิ่งขึ้น ให้โรงเรียนสามารถนำไป
ใช้จ่าย เป็นค่าวัสดุฝึกของนักเรียนได้ ก็จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา เรื่องการขาดแคลน
วัสดุปฏิบัติงานสำหรับนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพบรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตร

2.2.2 ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนงานประดิษฐ์และงาน
ช่าง ในเนื้อหาเรื่องการสอนเด็กให้มีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน เป็นอันดับที่ 3 อาจเป็นเพราะใน
การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้น เป็นวิชาที่มุ่งเน้นในการสร้างทัศนคติที่ดีแก่เด็ก ให้เด็กเห็น
คุณค่าของงาน โดยสอนให้เด็กเป็นผู้ที่รักงาน มีความอดทน มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สะอาด ขยัน
ขันแข็ง มีความร่วมมือกับผู้อื่น และตรงต่อเวลา ซึ่งทัศนคติที่ว่านี้มีความสำคัญมากต่อการทำงาน
(อภิชาติ พันธุ์เสน 2527 : 419) ดังนั้นในการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จึง
ต้องเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ทำจริง ให้มาก จึงจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความขยัน อดทน
ประหยัด ซื่อสัตย์ และรู้จักพึ่งตนเอง พร้อมทั้งมีหลักในการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น หากไม่
ฝึกปฏิบัติแล้ว นิสัยต่าง ๆ ของการทำงานจะเกิดขึ้นได้เองนั้นนับว่ายากมาก

การสอนของครูส่วนใหญ่มักจะ เน้นแต่เพียงผลงานสำเร็จรูป
ไม่ได้พิจารณากระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นพฤติกรรม ดังนั้น
นิสัยการทำงานของนักเรียนส่วนใหญ่มักหยาบโหย่ง ไม่เป็นระเบียบ (ประยงค์ จินตวงศ์ ม.ป.ป.
64)

การสอนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มก็เป็นความหวังของหลักสูตร
เช่นกัน เพราะการศึกษาในรูปแบบใหม่มิได้เน้นเพื่อตัวเอง แต่เน้นที่การอยู่ร่วมกัน การทำงาน
ร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสอนจึงจำเป็นต้องยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ และครู
ต้องพยายามจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาส เรียนรู้จากกลุ่มให้มาก เพื่อช่วยให้เขาเกิดความรู้ความเข้าใจ
และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ทิศนา แคมมณี 2522 : 200)
ฉะนั้นครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจึง เป็นผู้ที่ต้องคอย เอาใจใส่คิดหาวิธีสอน เพื่อให้เด็ก
เกิดนิสัยที่ดีในการทำงาน สนใจในการสอนอย่างจริงจัง จึงจะทำการสอน เด็กให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของหลักสูตร ฉะนั้นในการจัดการสอนเด็กให้มีลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานนั้น เป็นเรื่องทำไม่ยาก
ถ้าครูมีความตั้งใจ และพยายามสอน โดยการปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างด้วย ก็จะสามารถบรรลุ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

2.3 ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และ เอกสารหลักสูตร ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ประชญา การสอน ตลอดจนแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 2 แสดงว่า ครูยังไม่มี ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ จึงเป็นเหตุให้การเรียนการสอนกลุ่มวิชานี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ ควร ซึ่งตรงกับการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ พ.ศ. 2524 (2528 : 39) เมื่อเจาะลึกถึงกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม และสังเกตพฤติกรรม พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 40 ตอบถูกเกี่ยวกับรายละเอียดพื้นฐานของงาน บังคับ และร้อยละ 39 ตอบถูกเกี่ยวกับรายละเอียดพื้นฐานของงานเลือก และในปี พ.ศ. 2526 ได้สอบถามครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ และถามครูที่สอนเฉพาะกลุ่ม การงาน และพื้นฐานอาชีพ ถึงเวลาเรียนในแต่ละปีของวิชาที่ตนสอน มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 40 ของจำนวนครูที่เป็นตัวอย่างประชากรที่ตอบถูก เพราะฉะนั้นจึงเป็น ข้อที่ว่าครูผู้สอนยังไม่สนใจในเรื่องที่ตนรับผิดชอบเพียงพอ และจากการที่กรมวิชาการได้ติดตาม ผลการเรียนการสอนตั้งแต่หลักสูตรทดลองเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนรายงานการติดตามผล การใช้หลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด พบว่าปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาที่เป็นปัญหาที่เหมือนกัน คือปัญหาผู้บริหารไม่เข้าใจเรื่องหลักสูตรเพียงพอ จึงเป็นที่น่าวิตกว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพจะไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ เพราะครูผู้สอน ก็ยังไม่ได้ศึกษาถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร ผู้บริหารซึ่งอาจ เป็นที่พึ่งของครูก็ไม่รู้จักหลักสูตร เมื่อผู้บริหารไม่มีความรู้ ก็ไม่สามารถติดตามผลการสอนของครูได้ ไม่สามารถจะเป็นที่พึ่งให้แก่ครูได้

เมื่อถามถึงความต้องการที่ต้องการให้ผู้บริหารช่วยเหลือมากที่สุด คือการอบรม เกี่ยวกับ เนื้อหาที่จะสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่องการบริหารโครงการของ จังหวัด ที่ว่ายังขาดโครงการในลักษณะนี้อยู่ และมีข้อนำสังเกตคือ ความต้องการของครูไม่ได้มุ่งที่ วัสดุอุปกรณ์ แต่ต้องการที่จะเพิ่มความรู้และทักษะของตนเอง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน (กรมวิชาการ 2526 : 36)

3. จากการสำรวจถึงความคิดเห็นของครูและศึกษานิเทศก์ในการจัดทำโปรแกรมการ นิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบประเด็น สำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

3.1 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 35.89 มีความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ควรเป็นหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อาจ เนื่องจากโครงสร้างการบริหาร การประถมศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้เป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุม บังคับบัญชา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 4) ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ลอย นิลยบูรณ์ (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความต้องการให้หัวหน้าการประถมศึกษา ช่วยเหลือทางวิชาการ 4 ด้าน คือ ด้านการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน และวิธีสอน ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

ทางด้านศึกษานิเทศก์นั้น ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการและติดตามผลควร เป็นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เนื่องจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินการ เช่น งบประมาณ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดมีงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรให้ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ในด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากร มีพร้อมที่จะ ดำเนินการ แต่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีความพร้อมด้านต่าง ๆ น้อยกว่าสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดมาก เช่น ไม่ได้รับงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในอำเภอ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอในการดำเนินการ

3.2 จากผลการวิจัยพบว่า ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อาจ เป็นเพราะครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ เป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน และ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยตรงเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในอำเภออยู่แล้ว ครูจึงต้องการให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็น ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

3.3 ครูและศึกษานิเทศก์มีความ เห็นที่ตรงกันคือ ในการจัดดำเนินการพัฒนา สมรรถภาพการสอนของครู ควรจัดในรูปแบบการประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เข้าประชุมได้ แสวงหาความรู้ความ เข้าใจด้วยการฝึกปฏิบัติกระทำการผลิตวัสดุจริง ๆ แทนการนั่งฟังแต่อย่างเดียว

ผลของการประชุมปฏิบัติการจะได้เป็นผลงาน โดยที่สมาชิกได้มีส่วนหรือคำถามต่อปัญหา โดยที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมด้วย ซึ่งรูปแบบของการประชุมปฏิบัติการมีหลายชนิด และใช้เวลาต่าง ๆ กัน อาจเป็นเวลาชั่วระยะหนึ่งหรือระยะยาว ทั้งเทอมหรือตลอดปี ซึ่งตรงกับความต้องการของครูและศึกษานิเทศก์ ซึ่งจากการถามถึงช่วงเวลาที่ควรจัด ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่ารยะเวลาที่จัดควรกำหนดเวลาตามความจำเป็นของกิจกรรม เพราะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มที่ต้องการทักษะ และความรู้ความสามารถของผู้สอน และการดำเนินการในรูปแบบการประชุมปฏิบัติการ จึงสนองความต้องการของครูได้ เพราะเป็นการให้ผู้เข้าประชุม เรียนรู้โดยการกระทำ และเปิดโอกาสให้มีการฝึกและมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524 : 15)

ในรูปแบบการจัดดำเนินการนั้นครูมีความต้องการให้จัดในลักษณะการศึกษานอกสถานที่ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับการประชุมปฏิบัติการ เพราะในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ ณ สถานที่ประกอบการ เป็นการสร้างประสบการณ์ของครูให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และมีโอกาสรู้จักกับวิทยากรในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น (ประยงค์ จินดาวงศ์ 2527 : 573) นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมทักษะ เฉพาะอีกด้วย สถานที่ประกอบการต่าง ๆ จะเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ให้กับครูอย่างแท้จริง และทำให้ครูเห็นความสำเร็จของการทำงานที่เป็นอาชีพ และนอกจากนั้นการพาครูไปดูงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนได้ผลดี จะเป็นการสร้างเจตคติและความสนใจให้ครู นอกจากนั้นยังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูในกลุ่มโรงเรียนหรืออำเภอเดียวกันอีกด้วย

3.4 วิธีการในการจัดดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูนั้น ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันว่า ควรจัดรวมทั้งการให้ความรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติคู่กันไป ทั้งนี้เป็นเพราะ งานต่าง ๆ ที่สอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นงานที่ต้องฝึกให้เด็กมีความรู้ จนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติ หรือเกิดทักษะในการปฏิบัติ ในการที่จะสอนเด็กให้ปฏิบัติได้นั้น ครูต้องมีความรู้ และปฏิบัติให้เกิดความชำนาญก่อน ซึ่งในการฝึกปฏิบัติมี 3 ขั้นตอนคือ (Fitts 1962 : 186-189)

3.4.1 ขั้นความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องศึกษาให้เข้าใจ คือรู้ว่าทำอย่างไร โดยพยายาม นึกออกมาเป็นภาษาพูด ว่าขั้นต่าง ๆ ในการปฏิบัติมีการกระทำอย่างไรบ้าง

3.4.2 ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่ลงมือปฏิบัติจริง จนกระทั่งความผิดพลาดลดลง เป็นศูนย์

3.4.3 ชั้นเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ เป็นชั้นที่ทำได้เองอย่างอัตโนมัติ คือทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง และโอกาสผิดพลาดนั้นจะได้ไม่เกิดขึ้น ในชั้นนี้เรียกว่า ชั้นผู้เชี่ยวชาญ ต้องใช้การปฏิบัติมาก

3.5 ในการจัดดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น ครูมีความต้องการให้เชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะเรื่องมา ถ่ายทอดความรู้ให้กับครู เพราะครูเห็นว่าวิทยากรท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจริง ๆ และเป็นผู้ที่มีแหล่งประกอบการอยู่ในท้องถิ่น และสถานศึกษา มังงานอาชีพในท้องถิ่น เป็นผู้ผลิตรายเป็น ประจำ ย่อมมีความรู้เกี่ยวกับงาน กระบวนการเทคนิคต่าง ๆ เป็นอย่างดี จากประสบการณ์และความถนัดที่มีมากกว่าครู ศิริลักษณ์ ศรีภมร (2527 : 461-462) ได้กล่าวว่า วิทยากรท้องถิ่น นั้น นอกจากจะมีความสำคัญมากสำหรับครูแล้ว ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพมาก โรงเรียนโคกอยู่ในชุมชนที่ประกอบอาชีพอะไร หรือผู้ปกครองหรือ ประชาชนบริเวณนั้นประสบผลสำเร็จในอาชีพใด โรงเรียนอาจเชิญบุคคลเหล่านั้นมาเป็นวิทยากร หรือให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติงานอาชีพนั้น ๆ โดยตรง ก็จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมาก เพราะ ได้รับประสบการณ์ตรง เกี่ยวกับงานที่จะไปประกอบอาชีพ การสอนของครูนั้น นักเรียนจะได้เรียน แต่หลักการพื้นฐาน และกระบวนการทำงานเป็นส่วนมาก ดังนั้นการฝึกเพิ่มกับผู้ประกอบอาชีพจริง ๆ จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนจากชีวิตจริง ๆ จึงทำไม่ได้ในโรงเรียน คณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ ได้มีระเบียบว่าด้วยเงินค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก และอนุมัติให้จ่ายเงินสำหรับ โรงเรียนที่เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาสอน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยวิทยากรนั้นจะได้รับเงินค่าตอบแทนในอัตรา ชั่วโมงละ 50 บาท ซึ่งจะลดปัญหาครูขาดความรู้และความสันทัดลงได้ และจากการประชุม เรื่องการ จัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา เมื่อวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2527 ซึ่งจัดโดยกรมวิชาการ ได้สรุปผลลงมติการประชุมและข้อเสนอแนะไว้ข้อหนึ่งว่า ให้ผู้บริหาร ทำความ เข้าใจกับโรงเรียนและครูในเรื่องการจัดการ เรียนการสอน โดย เน้น เรื่องการใช้ทรัพยากร ท้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์ เช่น ในกรณีที่ครูไม่ถนัดสอน ก็ขอความร่วมมือจากผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นไปช่วย แนะนำ หรือสอน ได้แก่ เกษตรกรอำเภอ หรือตำบล ผู้ชำนาญการในท้องถิ่น เป็นต้น (กรมวิชาการ 2528 : 172) เนื่องจากวิทยากรท้องถิ่นเป็นผู้มีความสำคัญ และมีความสามารถตามที่กล่าวมาแล้ว ครูจึงต้องการให้เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอน

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะครูเกิดความศรัทธา และมั่นใจในตัววิทยากรว่า จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับครูได้

3.6 จากการศึกษาพบว่า ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทอย่างไรในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูส่วนใหญ่ตอบว่าต้องการให้ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับครู เพราะครูอาจพบปัญหาว่า ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ และไม่ได้สนับสนุนการสอนกลุ่มประสบการณ์นี้ อาจเนื่องมาจากเจตคติที่ไม่ดี ความไม่เข้าใจถึงหลักการและเป้าหมายของหลักการอย่างแท้จริง และประการสำคัญ การขาดประสบการณ์และความรู้ในด้านนี้ จึงทำให้ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญ และเกิดความคิดว่าคนที่เรียนและสนใจในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มักเป็นคนที่ปัญญาไม่ค่อยดี เป็นคนที่ไม่สามารถจะเรียนความรู้พื้นฐานอื่นได้ (ประยงค์ จินดาวงศ์ 2527 : 535-536) ในด้านการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด ซึ่งหลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผล ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนการดูแลควบคุมให้ครูดำเนินการได้อย่างถูกต้อง แต่ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่พยายามสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน โดยมุ่งสนใจงานด้านธุรการและบุคลากร เช่น เกี่ยวกับอาคารสถานที่ และบริการด้านอื่น ๆ โดยสิ่งงานวิชาการซึ่งแท้จริงแล้วงานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียน งานธุรการและบุคลากร เป็นงานที่มาเสริมให้งานวิชาการสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่านั้น (อานวยพร วงศ์ถนอม 2527 : 6) ซึ่งจากการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของหน่วยศึกษานิเทศก์ทุกจังหวัด พบว่า ปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาเหมือน ๆ กัน ก็คือ ปัญหาผู้บริหารไม่เข้าใจในเรื่องหลักสูตรพอ (กรมวิชาการ 2528 : 36) ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาแก่ครูได้ ครูจึงมีความคิดเห็นว่า ควรให้ผู้บริหารโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมกับครูในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอน เพื่อให้ผู้บริหารได้เห็นความสำคัญ เห็นปัญหา และมีความรอบรู้ในงานด้านวิชาการให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นผู้ให้คำแนะนำ กระตุ้นเตือน และร่วมมือกับครู ในการแก้ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ส่วนศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจเท่านั้น อาจเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการ เป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายของการจัดการประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2528 : 21 และยังคงเป็นผู้ควบคุม กำกับ ติดตามผล และนิเทศ สนับสนุนและส่งเสริมงานวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น เนื่องจากบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญตามที่กล่าวมา ศิษยานิเทศก์ส่วนใหญ่จึงเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควร เป็นผู้สนับสนุน และให้กำลังใจ เท่านั้น ไม่จำเป็นต้อง เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการด้วย

จากสรุปผลการประชุมและข้อเสนอแนะ เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา เมื่อวันที่ 27-28 สิงหาคม 2527 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรให้สิ่งต่อไปนี้แก่ครูคือ

1. ให้ความรู้หรือการอบรมในแง่ปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาครูไม่เข้าใจหลักสูตรหรือไม่ถนัดในการสอน
2. จัดทำวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นในการเรียนการสอน เช่นกลุ่มประสบการณ์ใดมีปัญหามาก ก็เน้นเป็นพิเศษ
3. ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอน ด้วยการออกเยี่ยมเยียน แนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ยกย่องชมเชย เมื่อทำดี ปูนบำ เหน็จความชอบเป็นพิเศษ โดย เน้นงานวิชาการเป็นหลัก (กรมวิชาการ 2528 : 175)

3.7 จากการสัมภาษณ์ศิษยานิเทศก์ถึงความคิดเห็นของศิษยานิเทศก์ที่มีต่อการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู มีเพียง 2 หน่วยงานเท่านั้น ที่ระบุว่า เคยจัดให้มีการอบรมการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และอีก 6 หน่วยงานไม่เคยจัด และให้เหตุผลว่าขาดงบประมาณในการดำเนินการ โดยเฉพาะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งไม่เคยได้รับการจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการเลย บางสำนักงานก็สามารถแก้ปัญหาได้โดยการขอความร่วมมือจากโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณหมวดค่าใช้สอย โดยให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายแทนครู หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีโครงการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ก็สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้

จากคำถามที่ถามความคิดเห็นในการจัดให้มีโครงการนี้ ศิษยานิเทศก์ทุกคนตอบว่า เห็นด้วย เพราะจากการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนกลุ่มวิชานี้ ศิษยานิเทศก์ได้พบ

ปัญหามากมาย ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่สนใจของครู และนักเรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติจริง จึงทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และปัญหาที่สำคัญคือ

3.7.1 ครูและผู้บริหารไม่ได้นำจุดหมายของหลักสูตรมาเป็นแนวทางในการสอนและการบริหารเท่าที่ควร การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งเน้นภาคปฏิบัติ แต่การสอนของครูส่วนใหญ่ยังเน้นการอ่าน และการท่องจำอยู่

3.7.2 การจัดอัตรา เวลา เรียนของ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มักไม่เป็นไปตามอัตรา เวลา เรียนตามที่หลักสูตรกำหนดให้ จากการที่ได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนเพิ่มเติม ครูผู้สอนบางคนยังไม่ทราบอัตรา เวลา เรียนของ กลุ่มวิชาที่ตนสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางที่จะปรับปรุง และส่งเสริมคุณภาพการศึกษา พบว่า ครูยังไม่เข้าใจหลักสูตรเพียงพอ และพบว่าครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 40 ตอบถูกเกี่ยวกับรายละเอียดของงานพื้นฐานและงานเลือก (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 39) ครูส่วนใหญ่สอนไปตามที่มีผู้จัดทำตารางสอนให้ คือฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ซึ่งฝ่ายวิชาการ เองก็ยังไม่มีความเข้าใจ เรื่องละเอียดของอัตรา เวลา เรียนอีกด้วย จึงจัดไปตามที่ตนเข้าใจ เช่น เวลาเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีสัปดาห์ละ 21-22 คาบ ซึ่งคิดเป็นชั่วโมงได้ 7 ชั่วโมง ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบันจัดเวลาเรียนเป็นชั่วโมง คือสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพวันละ 1 ชั่วโมง หรือ 3 คาบ ซึ่งถ้าครูสอนวันละ 3 คาบ คิดเป็นสัปดาห์จะเป็น 15 คาบ ซึ่งขาดไป 6 คาบ หรือ 2 ชั่วโมง เวลาที่เหลือนี้ครูจัดให้สอนคณิตศาสตร์และภาษาไทย ซึ่งทั้งคณิตศาสตร์และภาษาไทยมีเวลาเรียนจริง ๆ เพียง 8-9 คน เท่านั้น

3.7.3 บางโรงเรียนไม่มีแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่ตอบว่า ครูที่สอนคนก่อน ๆ ไม่ได้มอบให้ ทำให้ครูไม่มีแนวทางในการสอน และบางโรงเรียนมีแผนการสอนไม่พอกับจำนวนครู ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีครูสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพหลายคน แผนการสอนมีจำนวนจำกัด ครูจึงต้องแย่งกันใช้ ทำให้ไม่สะดวกในการดำเนินการสอน

3.7.4 ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และมักใช้วิธีเดียวหรือสองวิธีเท่านั้น เช่น การบรรยายและซักถาม ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ไม่ได้ให้นักเรียนฝึกทักษะ ซึ่งจากการถามถึงพฤติกรรมการสอนของครู ปรากฏว่าครูจำนวนร้อยละ 60 ยึดวิธีสอน

สอนแบบบรรยาย การคอม และใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในทุก ๆ กลุ่มประสบการณ์ นอกจากนั้น ครูขาดเอกสารสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเฉพาะงาน เช่น งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

3.7.5 โรงเรียนไม่มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนฝึกภาคปฏิบัติ และบางห้องที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดสอนงานเกษตร บางโรงเรียนสภาพภูมิประเทศแห้งแล้ง ขาดเรือนเพาะชำ ขาดแคลนน้ำ เป็นต้น

3.7.6 การสอนของครูส่วนใหญ่มักจะเน้นผลงานสำเร็จรูป ไม่ได้พิจารณากระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น ดังนั้นนิสัยการทำงาน of นักเรียนส่วนใหญ่มักหิบบโย่ง ไม่มีระเบียบ เช่น ครูบางคนแจกใบงานการสอนการทำคูกิตาด้วยเศษกระดาษให้นักเรียนคนละแผ่น โดยกำหนดเวลาให้ 4 คาบ แล้วกำหนดส่ง ครูมักพิจารณาว่าใครทำสวยที่สุด ฝีมือดีที่สุด จะได้รับคำชมเชย ทั้ง ๆ ที่นักเรียนคนนั้นไม่ได้ทำเอง จึงทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ ไม่มีกำลังใจ และไม่สนใจในการเรียน นับว่าเป็นจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนของครูประการหนึ่ง

3.7.7 การประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนแต่ละคน มักจะให้คะแนนจากผลงานสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว และแบบฟอร์มในการประเมินผลทำความยุ่งยากให้กับครูผู้สอน จุดประสงค์ในแบบ ป02/1-6 ซึ่งเป็นจุดประสงค์ปลายทางหรือจุดประสงค์ส่วนใหญ่ ครูมักจะให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์ใน ป 02 ได้ง่าย โดยไม่ได้ตรวจสอบพฤติกรรมย่อย นับว่าเป็นจุดบกพร่องในการวัดผลประเมินผลแนวใหม่

จากการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ศึกษานิเทศก์ทุกคนตอบว่า ได้รับประโยชน์มาก เพราะจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่ให้กับครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพยังขาดครูผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่มนี้ งานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ชี้ให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้ความสามารถที่จำเป็นในการสอนกลุ่มนี้ให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ครูต้องการ

ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากคำถามปลายเปิด ซึ่งครูศึกษานิเทศก์ได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ พอดีสรุปและ เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร

1.1 ปัญหาผู้บริหารไม่สนับสนุนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งอาจมีแนวทางแก้ไขคือ จัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร เพื่อให้ เห็นความสำคัญ ของ การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จัดให้องานการจัดการ เรียนการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดสภาพการเรียนการสอนได้ผลดี ให้ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ ในการจัดการ เรียนการสอนมาอภิปราย เป็นเชิงเสนอแนะแนวทางการบริหารการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรมีการนิเทศ เยี่ยม เยียน เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนที่มีปัญหา

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ขาดความสันทัดในการสอนงานด้านต่าง ๆ อาจแก้ไขโดยจัดประชุมอบรม เรื่องหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการจัดการ เรียนการสอน เพื่อให้ครูมีความรู้ความ เข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร นอกจากนั้นจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ การสอนงานต่าง ๆ ตามความต้องการของครู จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ และให้ครู เข้าฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะ เฉพาะ ไปดูงานในโรงเรียนที่จัดการ เรียนการสอนได้ผลดี เพื่อเป็นการ แลก เปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม และศึกษานิเทศก์ การนิเทศในโรงเรียนที่มีปัญหา และผลิต เอกสารแนะนำการจัดการ เรียนการสอน เพื่อให้ครูมีแนวทางในการจัดการ เรียนการสอน

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

ปัญหานี้ เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งมีแนวทางในการแก้ปัญหาคือ รัฐบาลควร เพิ่มค่าวัสดุรายหัวให้ เป็นค่าวัสดุฝึกงานของนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อนำไปใช้จัดซื้ออุปกรณ์และ เครื่องมือในการฝึกงานในแขนงต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสภาพท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน นอกจากนั้นอาจให้นักเรียนจัดหาวัสดุจากบ้านและท้องถิ่นของตนเองมาฝึกงาน เช่น เมล็ดพืช เปลือกหอยต่าง ๆ โดยกำหนดให้นักเรียน เตรียมตัวไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการประหยัดเงิน และสามารถแก้ไขการขาดแคลนวัสดุได้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

1. ผู้บริหารทุกระดับควรตระหนักในความสำคัญ และหาทางส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพอย่างจริงจัง
2. หน่วยงานระดับจังหวัดและอำเภอ ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
3. ควรจัดให้มีคู่มือหรือเอกสาร เพื่อค้นคว้าอ้างอิง และเพิ่มพูนประสบการณ์ โดยอาจจัดไว้ในศูนย์วิชาการของอำเภอและจังหวัด
4. ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ควรมีการเตรียมการ
5. การจัดหาปฏิบัติที่เหมาะสม และต้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะ
6. ในการจัดกิจกรรม ควรใช้งบประมาณอย่างประหยัด และให้ได้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด เพราะผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านงบประมาณ เป็นปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
7. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
8. ควรมีการติดตามประเมินผลทุกขั้นตอนและทุกครั้ง เพื่อการปรับปรุงและการวางแผนขั้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หลังจากได้รับการ เสริมสมรรถภาพแล้ว
2. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูในกลุ่มอื่น ๆ บ้าง